

מדוע התורה מחזקת ומגבירה גם את המידות הרעות?

שיש בו סתם מידות רעות, אלא דווקא אדם שלומד תורה מתוך המידות הרעות, והמידות הרעות הם אלו שגורמות לו ללמוד, כגון שלומד בשביל לקנטר ולהתגאות [עיי' תוסי' פסחים נ" ע"ב].

באופן כזה התורה גורמת לו לחיזוק המידות הרעות, מפני שמשמש עם התורה לצורך המידות הרעות, שעל ידי התורה ימלא את סיפוקו במידות רעות.

אבל מי שלומד תורה מתוך מידות טובות, מפני שיש בו אהבת תורה, או מתוך יראת שמים מפני החיוב שחייב ללמוד, וכן אם לומד כדי לקבל עולם הבא, התורה היא תבלין ליצר הרע, ואפילו שהוא בעל מידות רעות.

דאמר רב יהודה אמר רב לעולם יעסוק אדם בתורה ומצות אף על פי שלא לשמה שמתוך שלא לשמה בא לשמה. [נ:]

הנה ידוע מהגר"א [באבן שלמה פ"א] כי מה שהתורה היא תבלין ליצר הרע, זה דווקא באדם שיש לו מידות טובות, אבל מי שהוא בעל מידות רעות אזי להיפך התורה מחזקת ומגבירה בו את כוח המידות הרעות, ועל ידי התורה נעשה יותר גרוע.

וצריך ביאור שהרי אמרו חז"ל כי התורה היא תבלין ליצר הרע, ומאי נפקא מינה אם יש בו מידות טובות או שיש בו מידות רעות? מתרץ מרן הגר"ג אדלשטיין שליט"א שאין הכוונה לאדם

יתכן שאתה הרטע היחיד בעולם!!

לפעמים אדם נכשל במריבה עם אדם אחר, ובמקום לעורר את לבו ולהשלים, הוא מנחם את עצמו שההוא רשע ומושחת, והאשמה תלויה בו, ובתירוץ זה הוא יכול לעבור במריבה את כל חייו.

אבל כשיבוא יומו יראה לו הקב"ה שההוא לא רשע ולא מושחת, ואדרבה, הקב"ה יאמר לו: אתך יש לי דין וחשבון! אדם יובא לדין על שכעס על פלוני, וינסה לטעון שכעס עליו משום שהוא פרא אדם.

אבל הקב"ה יאמר לו: מנין לך שהוא פרא אדם? דווקא הוא צדיק גמור! אדם לא יודע ומבין את החשבונות של ראובן, של שמעון או של לוי.

הוא לא יודע מה שקורה אצלו ואצלו ואצלו - הוא רואה שההוא לא לומד, וההוא לא מתפלל כראוי, אבל לא יודע למה - לכן, כל מה שקורה בעולם אינו נוגע אליו.

הדבר היחיד שנוגע אליו זהו רק הוא עצמו, כי את עצמו הוא מכיר, והחשבון היחיד שהוא יודע הוא חשבונו שלו עצמו, והקב"ה אומר לו: אתה מכיר את עצמך, ואני מכיר אותך, ואתה נידון יחידי לעצמך!!!

כי הא דרב יוסף בריה דר' יהושע בן לוי חלש ואיתנגיד כי הדר אמר ליה אבוא מאי חזית אמר ליה עולם הפוך ראיתי עליונים למטה ותחתונים למעלה אמר לו בני עולם ברור ראית. [נ:]

הגאון רבי שמשון דוד פינקוס זצוק"ל אומר שבכדי לקיים את דברי הרמב"ן באגרתו - שאדם מצווה לראות שכל הסובבים אותו טובים ממנו - צריך להסתכל על העולם במבט אחר מהמראה החיצוני שלו.

יש לדעת שלפעמים הרושם החיצוני מטעה - בשמים יש קנה מידה שונה ממה שאנו חושבים - עולם הפוך!

יתכן שכאשר האדם יגיע לעולם האמת, יופתע לראות עולם הפוך ממה שחשב!

הקב"ה יראה לו איך הוא עמד ודיבר דברים בטלים עם חברו, ובעוד שעבורו ייחשב הדבר לעוון, משום שהיה אסור לבטל לו תורה בדברים בטלים, ואלו חברו לא ייענש, מפני שלחברו מסיבה כלשהי היה מותר.

ובצורה זו יתכן שבסופו של דבר יראה האדם איך כל העולם זכאי, ורק הוא לבדו נשאר רשע!

איך ניתן ללמוד מצפרדעים שאינם מצוים על 'זחי בהם'?

מקור חדש, מבוע חיים מחודש!

הצפרדעים כולם, עשו את שלהם, תם תפקידם ונעלמו - לעומת זאת תפקידם של הצפרדעים שנכנסו לתנורים, החל זה עתה מחדש.

המה, כיון שקידשו שם שמים, לא ישלוט בהם החידלון, והמה נשארו בחיים - זהו הפירעון - לא מתורת שכר, אלא מתורת עצם מציאות החיים ומהותן.

ומעתה מבואר שחנניה מישאל ועזריה, משהגיעו לכלל ההכרה, הנוראה והנפלאה הזאת, הביעו אל נכון, כי בעצם, המוסר עצמו לשריפה, אם המסירות שלמה היא, כשאין בה שום פגם, אם המחשבה מכוונת, הרי בעצם, מוסרים המה את עצמם, למקור החיים.

אין לך "זחי בהם" גדול מזה!

כשעמדה בפניהם השאלה והברירה, אם לברוח או להשאר, אם ללכת אל ה"זחי בהם", על ידי הברחה, או להשאר - או אז ידעו אל נכון, כי בעצם, אם יברחו, יברחו המה מן החיים.

שהרי אין לך חיים, ומקור של חיים, גבוה, מקידוש השם, התרכזו ריכוז מלא, למדו היטב את עצמם ואת מהותם!

עוד זו דרש תודוס איש רומי מה ראו חנניה מישאל ועזריה שמסרו [עצמן] על קדושת השם לכבשן האש? נשאו קל וחומר בעצמן מצפרדעים, ומה צפרדעים שאין מצווין על קדושת השם כתיב בהו ובאו [ועלו] בביתך [וגו'] ובתנוריד ובמשארותיך, אימתני משארות מצויות אצל תנור? הוי אומר בשעה שהתנור חם, אנו שמצווין על קדושת השם על אחת כמה. [נג:]

בתוספות כתוב שהיה צריך את הק"ו מפני שהצלם שהעמיד נבוכדנצר, לא היה ע"ז, או שהיה בידם לברוח מבעוד מועד.

ולכאורה הק"ו תמוה וכי בצפרדעים ג"כ נאמר "זחי בהם" ולא שימות בהם? וא"כ מהו איפוא המקור וההיתר, למסירות נפש שלהם? מנין ההיתר, שלא לברוח, כשהדבר אפשרי?

מתרץ הגאון רבי ברוך מרדכי אזרחי שליט"א עפ"י היסוד העמיד הרבינו יונה שגם אלו, שאין להם שום תקוה, ע"י חילוקי כפרה, תקותם היא כשירבו קידוש השם - כבוד החכמים, כבוד התורה, ומה ההבנה בזה?

קידוש השם, הינו קשר מחודש עם בורא עולם, קידוש השם, מחבר את המקדש, עם מקור החיים, מעשיו הנוכחיים, יוצרים

גילוי שכינה צריך להתברר דווקא כשהמצב חשוך!!!

אנחנו בניו של אברהם אבינו - אנחנו צריכים להיות אלו שעל ידינו מתגלה שמו יתברך בעולם - וגילוי שמו, יתגלה כפי הדרגה שלנו, מה שמתגלה אלינו, זה מה שיכול להתגלות בעולם.

כשנסתלקה ממנו שכינה הוא חשש שזה בא מחמת שיש כאן משהו פגום, עד נתברר לו שזה לא כך, אלא אדרבא, סילוק השכינה בא לומר, אם אתה רוצה לגלות את הקץ, צריך לברר את הבריר הזה בזמן סילוק שכינה, לא בזמן גילוי.

הבריר הזה צריך להתברר כשהמצב חשוך, כשהמצב לא ברור מצד עצמו, מפני שבזמן גילוי שכינה, כשהדברים הם ברורים וגלויים - זה לא מביא גאולה לעולם.

וזה השבח של "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד", שאנו חייבים לגלות את הדברים האלה גם במצב של אי גילוי, לצאת ולהיחלץ מהחושך שאינו נותן לדברים להתגלות.

בכל פעם שאנו קוראים קריאת שמע, אנו חוזרים למעמד ההסתלקות של יעקב אבינו כאשר השבטים כולם סביב מיטתו - ולכן החיוב אינו רק לקרוא את הפרשה שבתורה, אלא להפוך את העולם, לגלות בכל העולם כולו ש"ה' אלקינו ה' אחד!!"

אבל לא די בזה, צריך להוסיף את השבח השני, "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" - רק באופן כזה זה יתגלה בכל העולם כולו - ונזכה לגאולה השלמה!!!

אם אנחנו נהיה היום פעם אחת במצב הזה, כשם שהיה נראה אז כלל ישראל, אז העולם יתהפך.

דאמר רשב"ל 'ויקרא יעקב אל בניו וגו' וביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין, ונסתלקה ממנו שכינה, אמר שמה חס ושלום יש במטתי פסול וכו'? אמרו לו בניו שמע ישראל ה' אלהינו ה' אחד - אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד, כך אין בלבנו אלא אחד! באותה שעה פתח יעקב אבינו ואמר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד', אמרי רבנן היכי נעביד? נאמרוהו? לא אמרו משה רבינו, לא נאמרוהו? אמרו יעקב, התקינו שיהו אומרים אותו בחשאי. [נו].

צריך להבין הלא יעקב אבינו קרא קריאת שמע כמה פעמים, מסתבר שבכל יום, מדוע דווקא בפעם הזו אמר בשכמל"י?

ומפני מה הפעם הזו מחייבת אותנו להוסיף 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד' בכל קריאת שמע פעמיים בכל יום?

הגאון רבי משה שפירא זצוק"ל מסביר את הענין - שיעקב אע"ה לא בא לחשוף עתידות ולגלות להם תאריך מסויים בו יגיע הקץ, אלא להתוות דרך איך לזכות לגאולה השלמה!

הרי לכאורה לא מפורט כאן על איזה זמן חפץ לגלות את אוזנם - וכי את האחישה' שהוא לא ברור, ותלוי רק בנו? או שמה את ה'בעתה', שאמור להיות בעוד שנים רבות כל כך?

אלא צריך לומר שיעקב ביקש לגלות וללמד אותם במה תלויה הגאולה - יעקב ביקש להביא את כל בני ישראל, למצב שבו יתגלה ש' אחד ושמו אחד, וכך יתגלה הקץ.

כל ביאור אמיתי בתורה המתפרסם - הופך את הבריאה!!!

הוא פירסם את הפירוש שיהיה מסור לכולם - זה היה מעין מסירת התורה!!!

הענין הוא שכל ביאור אמיתי בתורה המתפרסם בבריאה עושה איזו מהפכה בבריאה, במ"ת כל העולם הזדעזע, בתרגום רק אר"י - אבל ודאי יש לכל חידוש כח השפעה.

אולם לא כל אדם ראוי להיות ממוסרי התורה - מ"ת היה ע"י מרע"ה, התרגום ע"י יב"ע, שעליו הבת קול תמהה 'מי גילה רז זה לבני? הנושא לא היה 'איך גילה' אלא 'מי!!!'

כדי לזכות לזה צריך חוץ מקניני התורה, גם דרגה גבוהה של טהרה ונקיות מפניות, כמו שיב"ע עמד על רגליו והכריז 'לא לכבודי עשיתי!'

אך כדי להזדכך ולהתעלות לדרגה כזו צריך לעמול בתורה ביגיעה, ולעבוד לשפר את המידות, גם מי שלא יגיע לדרגה הזו - לכל הפחות יראה את מעלת התורה, ויתאמץ להתרומם ויבין את חשיבות העמל בתורה!

והא תניא שבעה דברים נבראו קודם שנברא העולם, ואלו הן תורה ותשובה וגן עדן וגיהנם וכסא הכבוד ובית המקדש ושמו של משיח. [נד].

אומר **מרן הגרא"ל שטינמן זצוק"ל** שאמנם התורה קדמה לבריאת העולם, אבל מסירת התורה לא נהיתה ממילא - אלא היה צורך בתהליך שלם שמורכב מהרבה הכנות של כמה דורות ומצבים שונים.

וגם מסירת התורה עצמה בהר סיני היתה במעמד מיוחד - העולם דמם, וכל מלכי אומות העולם נרעדו - זה עשה מהפיכה בכל הבריאה!

אבל לא רק באותו מעמד אלא גם בהמשך כשיונתן בן עוזיאל תרגם את התורה - נזדעזעה אר"י ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה [מגילה ג].

אמנם יונתן בן עוזיאל לא חידש את התרגום אלא קיבלו מרבתי אש מפי איש עד חגי זכריה ומלאכי שהיו זמן רב לפניו, אך היות

"אין סנטימנטים" לדבר שגורם למכשולות הילכתיות!

למכשולות הילכתיות! יכול להיות שמדענים שהיו רואים נחש כזה היו אומרים שצריך לשמר אותו, הרי זה נכס ארכאולוגי כ"כ יקר, איך אפשר להשמידו? אבל אם יוצא מזה תקלה אין שום עניין לשמור אותו ואפ"י שמשו רבנו עשה אותו.

[עשרות שנים מצאו במערה ליד ים המלח את 'המגילות הגנוזות', המדענים רצו להוכיח משם דברים ונוסחאות שונות - אבל האמת היא שאדרבה, כל הסיבה ששמו אותם שם היא בגלל שהיו בהם טעויות!!!

המסורת שלנו חזקה יותר מכל הגניזות, בחמישה חומשי תורה שהעתיקו מימות משה רבנו ועד היום הזה כל הכתיב נכון וכל אות ואות נכונה, וכן בנביאים ובכתובים, וזה דבר שלא משתנה, לכן כל המחקרים על דברים שנגזזו נעשו על ספרים פסולים, אבל המסורת שלנו היא הכי אמתית].

ת"ר ששה דברים עשה חזקיה המלך, על שלשה הודו לו, ועל שלשה לא הודו לו, גירר עצמות אביו על מטה של חבלים והודו לו, כיתת נחש הנחשת והודו לו, גנז ספר רפואות והודו לו. [נו].

יש להבין איך היה מותר לו להשמיד את נחש הנחשת - הרי לזה היה שייך למשה רע"ה ונאמר בו 'עשה לך!'

מתרץ **מרן הגר"י אדלשטיין זצוק"ל** שהיות והנחש גרם לתקלה הדבר ברור שמשו רבנו בגן עדן יאמר לו תודה רבה, הוא לא מקפיד על זה...

והגם שאפילו אם עבדו את הנחש הזה כמו ע"ז, הוא לא נאסר בהנאה מכיון שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, [כ"כ האוה"ח] ולכן כל זמן שישושי של משה רבנו לא השתחוו לו, הנחש לא נאסר.

מכל מקום חזקיהו המלך עשה זאת כדי למנוע מבני אדם להיכשל, כי כל מי שמשתחוה לו נחשב לעובד ע"ז, אע"פ שהנחש לא נאסר.

לכן הוא כתת את נחש הנחשת, הוא טחן אותו ועשאו לעפר ופיזר אותו בואדי של נחל קדרון על המים כדי שיזרום אל הים, ועל זה הודו לו.

מה מלמדים אותנו חז"ל בזה? "אין סנטימנטים" לדבר שגורם

לתגובות הערות והארות וכן לקבלת הגיליון במייל

ניתן לפנות לכתובת: peninim88@gmail.com

הפנינים מלוקטים ונערכים בשינויי עריכה וקיצור נדרשים